

၁. တာဝန်ယူမှုပေးခြင်းခံယူခြင်း

၂. မာလီတီတိုက်တာထုတ်
ဝါသွန်တဖန်အဂ္ဂါ

၃. ဆွေးနွေးသုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်
ဆွေးနွေးဖမ်းစီမံခန့်ခွဲရေး
ဘဏ်ခွဲစာတမ်း

၄. ပုံစံသုံးသပ်ခြင်း
သွန်တဖန်ဘဏ်ခွဲစာတမ်း

၅. မာလီတီလီဆန်း
တာဝန်ယူမှုအတတ်ပညာ

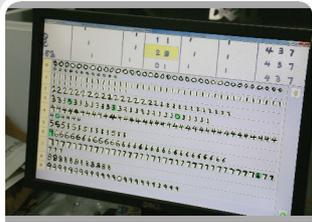
၆. ကတိကဝတ်သုံးသပ်ခြင်း
လက်လှမ်းမီသောစီမံခန့်ခွဲရေးအဂ္ဂါ

၇. ကွေးလီတိုက်တာအဖွဲ့
မာ လီဆန်းသောစီမံခန့်ခွဲရေး

၈. လီဆန်းသောစီမံခန့်ခွဲရေး
(အဆင့်မြင့်)အတတ်ပညာ

၉. မာလီတီလီဆန်း
တဖန်လက်လှမ်းမီစီမံခန့်ခွဲရေး

၁၀. ဘဏ်ခွဲစာတမ်း

၁၁. တာဝန်ယူမှုစီမံခန့်ခွဲရေး

၁၂. ခွဲစာတမ်းအကူအညီ

၁၃. မာလီတီတိုက်တာလီဆန်း
တဖန်သွန်တဖန်

၁၄. ကမ္ဘာ့ကွန်ပရက်စ်
တာဝန်ယူမှုစီမံခန့်ခွဲရေး

၁၅. တာဝန်ယူမှုစီမံခန့်ခွဲရေး

ဤဘာသာပြန်ဆိုမှုများသည် အလွတ်သဘောပြန်ဆိုမှုများဖြစ်ပါသည်။ သေချာစွာ စိစစ်အတည်ပြုလိုပါက အောက်ဖော်ပြပါ ဝဘ်ဆိုဒ်တွင် လွှင့်တင်ထားသော မြန်မာ/အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေမှုများနှင့် တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

<http://www.dop.gov.mm/?p=4618>

သို့ မဟုတ်

<http://countryoffice.unfpa.org/myanmar/2014/12/19/11162/toolkit/>

တၢ်ကတိၤလၢညါ

၂၀၁၄န့ၣ် ကီၢ်ပံၤယီၤဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲထံကီၢ်ဒိဘုၣ်အတၢ်မၤတခါဒီး မ့ၢ်တၢ်ထၢဖိၣ်ဟံၣ်ဒုခဲလၢာ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် လၢထံကီၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်သံကွၢ်လၢ ဘၣ်တၢ်ထၢဖိၣ်အီၤဝံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလိာ်ဘၣ်လၢ တၢ်ကတိၤက့ၤမၤလီၤတၢ်က့ၤခိးကွၢ်ပၤဆၢက့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ. ‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ်’လၢလၢပံၤလီၤတၢ်တအိၣ်သန့ၣ်က့ မ့ၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးပၤဆၢဒ်သိးတၢ်ကမၣ် ကစ့ၤအယီၤ ကီၢ်ပံၤယီၤဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ်အစၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢပန့ၣ်အီၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လံာ်ဖိတဘျီအံၤ ပၤဖျါတၢ်မၤအဆီ ၁၄ဆီလၢဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ်အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

1- ကီၢ်ပံၤယီၤ ပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်ဒီးဟံၣ်ဒုတဖၣ် ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ် ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw)
ကီၢ်ပံၤယီၤဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ် အတၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်သးကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အတၢ်ပၤဖျါ

၁. တၢ်ထၢဖှိၣ်ဟံၣ်ဒုၣ်ခဲလၢၣ်

- တၢ်ရုလိၣ်ဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်လီၤကဝီၤ- ပုၤထၢဖှိၣ်တၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢအဝဲသ့ၣ်ကထၢဖှိၣ်တၢ်အလီၤန့ၣ်လီၤ.
- ဟံၣ်ခိၣ်ဂီၤတဖၣ်လၢအလီၤတၢ်- ဟံၣ်ခိၣ်ဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၢ်ဒိၣ်မးဒီး ပၣ်ဖျါဆိပၣ်ဟံၣ်ဒုၣ်တၢ်လီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကွၢ်ထွဲပၤဆှၢ- ပုၤထၢဖှိၣ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ပၣ်ဖျါထီၣ်ကိးနံၤဒဲးအတၢ်ထၢဖှိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

တချုးတၢ်ထၢဖှိၣ်န့ၣ် ပၣ်လီၤဆိပၣ်ဟံၣ်ခိၣ်ဂီၤလၢ ကီၢ်ပံၤယီၤဒီးဘၣ်အဂီၢ်ဒီး လီၤကဝီၤလၢတၢ်ကဘၣ်ထၢဖှိၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ် ၈၁,၇၄၄ခါန့ၣ်လီၤ.ပုၤထၢဖှိၣ်တၢ်တဂၤ ဘၣ်ဟံးန့ၢ်မူဒါလၢဝဲပုၤအဂီၢ် ဟံၣ်ဒုၣ်၁၀၀-၁၂၀ ဒီးတၢ်လီၤလၢကစၢ်ကလိ အဂီၢ်ဟံၣ်ဒုၣ် ၃၀-၅၀န့ၣ်လီၤ.

ခိဖျါလၢ ဟ့ၣ်နီၤဆိပၣ် ဟံၣ်ခိၣ်ဂီၤတၢ်လီၤလၢပုၤကဘၣ်ထၢဖှိၣ်အလီၤ ဆူဒုသဝီၤ,လီၤကဝီၤသ့ၣ်တဖၣ်အယံ ပုၤထၢဖှိၣ် တၢ်တဂၤသ့ၣ်ညါဆိ တၢ်လီၤလၢအဝဲကဘၣ်ထၢဖှိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.လီၤကဝီၤစရီ ဘၣ်တၢ်မၤသီထီၣ်တချုးတၢ်ထၢဖှိၣ် ဘၣ်ခံသီအယံ ပၤန့ၣ်အါထီၣ်(မ့)ထူးထီၣ်ကွံၣ် ဟံၣ်ဒုၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၤသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲဒၣ်လီၤ.

2- ကီၢ်ပံၤယီၤ ပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်ဒီးဟံၣ်ဒုတဖၣ် ဖးဖိမ့ၢ်လံၣ်ကွဲးရီ ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw)
 ကီၢ်ပံၤယီၤဖးဖိမ့ၢ်လံၣ်ကွဲးရီ အတၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်သးကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အတၢ်ပၣ်ဖျါ

၂. မာလီတိုက်တိုထာဖိုင်ဝံသ့တဖန် အဂ္ဂါ

- တိုမာလီတိုတိုသံကွါလံကွ- ပုထာဖိုင်တိုတဂါ ကဘန်မာလီတိုကွါ တိုသံကွါတဖန်မုအိန်တိုခါ / တအိန်တိုခါအဂ္ဂါန့လီ.
- ဃုထာက့ဟံန့ဒီး သံကွါက့- လာလီကဝါတခါအပူ ဟံန့ဒီးအစ့ကတဂါ ဥဒုန်ကဘန်တိုဃုထာ က့အိဒီးကဘန်တိုက့သံကွါဝဲဒုန်န့လီ.
- တိုထာဖိုင်ခဲလံာ်ပံဖိုင်လံာ်အစာ- ပုထာဖိုင်တိုသ့တဖန် ကဘန်ကွဲးလီဟံန့ဒီးခဲလံာ်လါအဝဲသ့ သံကွါဝံသ့တဖန်န့လီ.
- တိုထာဖိုင်လာလီကဝါတခါအပူ- ဝံခဲလံာ်/ တဝံခဲလံာ်န့ ကဘန်တိုဟံးန့မုဒါဒီးသမံသမိးလာ ကီဆဲးဖဲမုလံာ်ကွဲးရဲ ကမံးတံာ်န့လီ.

တိုသံကွါတဖန်ဝံဒီးတချူးဟးထီၣ်လာဟံန့ဒီးဘန်ဒီး ပုထာဖိုင်တိုဖိတဖန်ဘန်တိုသဲၣ်လိတိုဃးလာ ကဘန်ကွါက့တိုသံကွါလံကွါအဂ္ဂါန့လီ. အဝဲသ့ကဘန်မာလီတိုဝဲလါ တိုသံကွါခဲလံာ်ဒီးတိုစံး ဆာတဖန်ဘန်တိုကွဲးန့အီလီတိုလါဆဲးအဂ္ဂါန့လီ. တိုစံးဆာတခါမုတိုလီတိုဘန်ဒီးပုထာဖိုင်တိုဖိ ကဘန်သံကွါက့ ဟံန့ဒီးန့လီ. တိုစံးဆာလာတလီတိုသ့တဖန်တဘန်တိုစံးဆာအီအဂ္ဂါ ပုထာဖိုင် တိုတဂါကဘန်သံကွါတိုဒဲလဲန့ ပုသဲၣ်လိပံာ်စာဃးအဝဲသ့န့လီ.

ကိးဟါဒီးန့ၣ် ပုၤသမံသမိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကွၢ်က့ၤဝဲ တၢ်စံးဆၢသ့ၣ်တဖၣ်ဖျါဆဲ/တဆဲ,တၢ်သံကွၢ်လံာ်က့တဖၣ်, ပုၤထၢဖျါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ထၢဖျါတၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်ထၢဖျါတၢ်အလီၢ်ဝံၤ/တဝံၤ,ပိာ်မ့ၢ်ပိာ်ခွါနီၢ်ဂံၢ်လၢ ဟံၣ်ဒုၣ်တဖျါအပူၤဘၣ်/တဘၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်လီၤဖျါလီၤဟံမ့ၢ်အိၣ်ဒီး ပုၤထၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ် က့ထၢဖျါကဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ.ပုၤထၢဖျါတၢ်ဒီး ပုၤသမံသမိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဘၣ်အသးလၢတၢ်စံးဆၢန့ၣ်ဒီး အဝဲ သ့ၣ်ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်လီၤ.

ပုၤသမံသမိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဃုထၢဝဲတၢ်သံကွၢ်လံာ်ဒုၣ်လၢ ပုၤထၢဖျါတၢ်ဖိအအိၣ် ဒ်သိးကသ့ၣ်ညါ ဘၣ်ပုၤထၢဖျါတၢ်တဂၤ မ့ၢ်ထၢဖျါတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးခါ န့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲဒုၣ်လၢ တၢ်ကမၣ်ဒီး တၢ်လီၤဖျါလီၤဟံသုတအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢတဖၣ်မ့ၢ်ဝံၤန့ၣ်ဒီး ပုၤထၢဖျါတၢ်ဖိကဘၣ်ကွဲးန့ၣ် ဟံၣ်ဒုၣ်ခဲလၢာ်နီၢ်ဂံၢ်,ဟ့ၣ်ဒုၣ်တဖၣ်အပူၤ ပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်,မ့ၢ်/ခွါနီၢ်ဂံၢ် သ့ၣ်တဖၣ်ဆူ တၢ်စံးဆၢပိာ်ဖျါအလံာ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဘၣ်တၢ် ပိာ်ဖျါထီၣ်လၢ ‘ဖးဖိမ့ၢ်လံာ်ကွဲးရီ’ပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်တၢ်ပိာ်ဖျါဆိ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤသမံသမိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဂံၢ်ဒွးပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်လၢ တၢ်စံးဆၢပိာ်ဖျါလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤသမံသမိးတၢ်ဒီး ပုၤထၢဖျါတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဂံၢ်ဒွးပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်ဝံၤဒီး ကဘၣ်ဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်လီၤ.

ကီၢ်ဆၢ‘ဖးဖိမ့ၢ်လံာ်ကွဲးရီ’ကမံးတံာ် ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ လီၢ်ကဝီၤခဲလၢာ်ဘၣ်တၢ်ထၢဖျါအိၣ်ဝံၤအဂီၢ်, တချုးလၢတၢ်စံးဆၢလံာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဆၢအိၣ်ဆူ ‘န့ၣ်ပံာ်တီၢ်’န့ၣ် တၢ်ဟးဂုၤဟးဂီၤသုတအိၣ်အဂီၢ်, ကအိၣ်ဝဲဘၣ်ဘၣ်ဘၢအဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်စံးဆၢပိာ်ဖျါလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်/တဘၣ်န့ၣ် ဒ်သိးပုၤက့ၤ မၤလီၤတၢ်ကသ့အဂီၢ်,လံာ်လဲၢ်လၢအလိာ်တဖၣ်ကလၢပုၤအဂီၢ် ကမံးတံာ်အံၤ ကဘၣ်သးကျဲၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

၃. ဆွာကုတၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆူ'ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ'ဝဲၤဒၢးဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢ

- စိာ်ဆွာတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်-ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီအတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်စိာ်ဆွာလၢ ခိပနံၣ်လၢအစဲၣ်နိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်စိာ်ဆွာတဖၣ်အပူၤ-ပုၤခိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ပိာ်ထွဲဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်စံးဆၢလံာ်သ့ၣ်တဖၣ်,ဒီးလံာ်လဲၢ်လၢအဘၣ်ထွဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်အိၤလၢတလါပူၤဒီး ဆွာဆူ 'န့ၣ်ပံာ်တီၢ်' တချုးလၢ လါမ့ၤ ၆သီ,၂၀၁၄န့ၣ် ဒီးပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢကီၣ်ဆၣ်'ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ' တဖၣ်ပုၤခိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လူၤပိာ်ထွဲဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၄.ပပ်တင်သံကွပ်လံင်သုတ်တဖန် ဘဉ်ဘဉ်ဘာဘာ

- တဂ်လီၢ်တဂ်ကျဲလၢ တဂ်သံကွပ်လံင်သုတ်တဖန်ဘဉ်တဂ်ပပ်အိၤန့ၣ် ပၤပပ်တဂ်သံကွပ်လံင် ဘၤကကွၢ်သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- တဂ်သံကွပ်လံင်သုတ်တဖန် ဘဉ်တဂ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤအိၤလၢ အမံၤစရိဒုၣ်ဝဲအဃိ ပဃုက့ၤအိၤညီဝဲဒုၣ်လီၤ.

တဂ်သံကွပ်လံင်သုတ်တဖန်အံၤ ဘဉ်တဂ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤအိၤလၢ ကီၢ်ဒိၣ်လီၢ်ကဝီၤ,ကီၢ်မုၢ်,ကီၢ်ဆဉ်,ခုသဝီဒုၣ်ဝဲ ဃုၣ်ဒီးဟီၣ် ခိၣ်ဂီၤ ဒီးလံင်မံၤပနီၣ်သုတ်တဖန်လၢအလီၢ်ဒုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.ဘဉ်တဂ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤအိၤလၢ စရိသုတ်တဖန်အဃိ ပုၤဘဉ် မူဘဉ်ဒါသုတ်တဖန် ဃုထံၣ်က့ၤတဂ်လၢအဝဲသုတ်သးလီဝဲ ညီညီကဒုၣ်န့ၣ်လီၤ.တဂ်လီၢ်အံၤအိၣ်ဒီးပုၤခိတဂ်ဒီးပုၤလၢဟဲဃု ကွၢ်စရိသုတ်တဖန်အံၤ ကဘဉ်ဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်လီၤ.

ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ,တဂ်သံကွပ်ပပ်ဖိၣ်စရိ,ဟံၣ်ခုလီၢ်ကဝီၤစရိ ဒီးတဂ်ဖံးတဂ်မၤအတဂ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တဂ်ပပ်ဖျါစရိသုတ်တဖန်အံၤ ဘဉ်တဂ်ရဲၣ်လီၤကျဲလီၤလၢ အလီၢ်ဒုၣ်ဝဲအဃိပုၤဃုထံၣ်န့ၣ်အိၤညီဝဲန့ၣ်လီၤ.ဘဉ်ဆဉ် ထဲဒုၣ်ပုၤဘဉ်မူဘဉ်ဒါမၤန့ၣ် လံင်တဖန်အံၤန့ၣ်လီၤ.

လၢတလါသုတ်တဖန်အလီၤ လံင်မံၤပနီၣ်အိၣ်ဒီးအလွဲၢ်သုတ်တဖန်ဘဉ်တဂ်ကျဲလီၤအိၤလၢ တဂ်မၤအပနီၣ်ဒုၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တဂ်သံကွပ်လံင်သုတ်တဖန်လၢ လီၤယဲၤဘဉ်ဂီၤဖျါအဂီၢ် ဘဉ်တဂ်ကျဲလီၤလၢ အလါအဲးန့ၣ်လီၤ.လီၤယဲၤဘဉ်ဂီၤဖျါလၢ တဂ်ကွဲးနီၣ်ဝံၤသုတ်တဖန်အံၤ ဘဉ်တဂ်ကျဲလီၤလၢ အလါ ဒီးလီၤယဲၤဘဉ်ဂီၤဖျါလၢအဝံၤသုတ်တဖန်ဘဉ်တဂ်ကျဲလီၤ လၢ အလွဲၢ်ဂီၤဘီန့ၣ်လီၤ.

7- ကီၢ်ပံၤယီၤ ပုၤကညီနီၣ်ဂံၢ်ဒီးဟံၣ်ခုတဖန် ဖးဖိမုၢ်လံင်ကွဲးရိ ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw)
 ကီၢ်ပံၤယီၤဖးဖိမုၢ်လံင်ကွဲးရိ အတဂ်လီၢ်တဂ်အဂီၢ် တဂ်သုးကျဲၤတပတီၢ်ဘဉ်တပတီၢ်အတဂ်ပပ်ဖျါ

၅. မာလီတံဂ်လီဆဲး တံဂ်ထာဖိုင်အတံဂ်မာ

- တံဂ်ထာဖိုင်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အနီၣ်ဂံၢ်ဒီးတံဂ်လၢတံဂ်ပဲၤကအိၣ်အဂီၢ် ကီၢ်ဆၣ်‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ’အပူၤဘၣ် မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်မာလီတံဂ်ဝဲဒၣ်လီၤ.
- ကဘၣ်ပံာ်ဂံၢ်ပံာ်ကျၢၤတံဂ်လၢတံဂ်ပဲၤဒီး တံဂ်လီၢ်လၢပူၤကဘၣ်ထာဖိုင်အီၤမုၢ်အိၣ်တ့ၢ် (မ့)ဟံၣ်ဒူၣ်တဖၣ်မုၢ်အိၣ်တ့ၢ်ဒီး ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တံဂ်ဂ့ၢ်တံဂ်ပီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တံဂ်ထာဖိုင်လံာ်အနီၣ်ဂံၢ်လၢလီၢ်ကဝီၤဝဲဒၣ်အးတဖၣ် ဒီးတံဂ်ထာဖိုင်လံာ်လၢ မာန့ၢ်က့ၤတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တဘၣ်လိၣ် ဘၣ်စးန့ၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤ‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ’မူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တံဂ်ဂ့ၢ်တံဂ်ပီၢ်လၢ ‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ’ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တံဂ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်သ့ၣ် ခီဖျါလၢဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤဒီးတံဂ်လီၢ်ကဝီၤတဘၣ်လိၣ် အသး, တံဂ်ထာဖိုင်အလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တံဂ် ဖုးဖိုင်အီၤ(မ့)ဘၣ်တံဂ်မာလီဖးအီၤအပံၤန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဒူၣ်လၢတံဂ်ထာဖိုင်အီၤဝံၤတဖၣ်, တံဂ်ထာဖိုင်လံာ်စရီပံာ်ဖိုင်(မ့) တံဂ်သ့ၣ်ထီၣ်စရီသ့ၣ်တဖၣ် အပူၤတံဂ်ဘၣ်လိၣ်ဘၣ်စး မ့ၢ်တအိၣ်န့ၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤမူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်ဟ့ၣ်ထီၣ်တံဂ်ဂ့ၢ်တံဂ်ပီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လီၤကဝီၤ‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ’မူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါဒီး ဆုၤက့ၤဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤ, တံဂ်ထာဖိုင်စရီပံာ်ဖိုင်, တံဂ်ဖံးတံဂ်မာအတံဂ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တံဂ်ပံာ်ဖျါစရီသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သးတံဂ်ဟါမာတအိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ ဒီးန့ၢ်တံဂ်ထာဖိုင်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်ဂံၢ်ဒွဲးဝဲမုၢ်ဝံၤဒီး လီၢ်ကဝီၤမူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဆဲးလီၤအမံၤလၢ တံဂ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်ဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တံဂ်မာအံၤ ဝံၤဝဲဒၣ်ခဲလၢာ်လၢ ၂၀၁၄န့ၣ် လါယူၤလံ ၃သီအနံၤန့ၣ်လီၤ.

8- ကီၢ်ပံာ်ယီၤ ပူၤကညီၣ်နီၣ်ဂံၢ်ဒီးဟံၣ်ဒူၣ်တဖၣ် ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw)
 ကီၢ်ပံာ်ယီၤဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ အတံဂ်လီၤတံဂ်အဂီၢ် တံဂ်သးကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အတံဂ်ပံာ်ဖျါ

၆.တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤတၢ်သံကွၢ်လၢ လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအဂီၢ်

- တၢ်ထၢဖျိၣ်လီၢ်ကတီၤ အတၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်သမံၤသမိးအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ထၢဖျိၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအိၣ်/တအိၣ်ဘၣ်တၢ်သမံၤသမိးအိၣ်
ဒီးလၢအလီၤ(စတၢ်ပလၢပၤ)မ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်ထုးဖးကွံာ်ဝဲဒၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဝံၤဒီးလံာ်က့ၤသ့ၣ်တဖၣ်
အကပၤဘၣ်တၢ်မၤထူၣ်ဖျါအိၣ် ဒီးဘၣ်တၢ်နီၤဖးအိၣ် ခံကတြၢၢ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အမံၤစရီၢ်(ပုံစံ)အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်သံကွၢ်စရီၢ်ဂီၢ်လၢကဘၣ်တၢ်မၤ လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါအိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်ဂီၢ်ဂံၢ်တဖၣ်လၢအိၣ်လၢ လီၢ်ကတီၤတခါအပူၤ ဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါအိၣ်လၢ လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအပူၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်ဂီၢ်ဂံၢ် အမ့ၢ်အတီၤလၢ လီၢ်ကတီၤတခါအပူၤဘၣ်တၢ်ဂံၢ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ.ဂီၢ်ဂံၢ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တဘၣ်လိာ်လၢ
လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအတၢ်ပၣ်ဖျါအပူၤန့ၣ်ဒီး မူဒါခိၣ်ကဘၣ်က့ၤမၤလီၤတၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖျိၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါအိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး,ဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးဆူ တလၢသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤမ့ၢ်အိၣ်/တအိၣ်၊ ကီၢ်ဒိၣ်လီၢ်ကတီၤဒီး
လီၢ်ကတီၤ လံာ်ပနီၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ကျးအိၣ်အိၣ်/တအိၣ်၊တၢ်ထၢဖျိၣ်လီၢ်ကတီၤဘၣ်/တဘၣ်အဂီၢ် ပုၤကဘၣ်သမံၤ
သမိးဝဲန့ၣ်လီၤ.

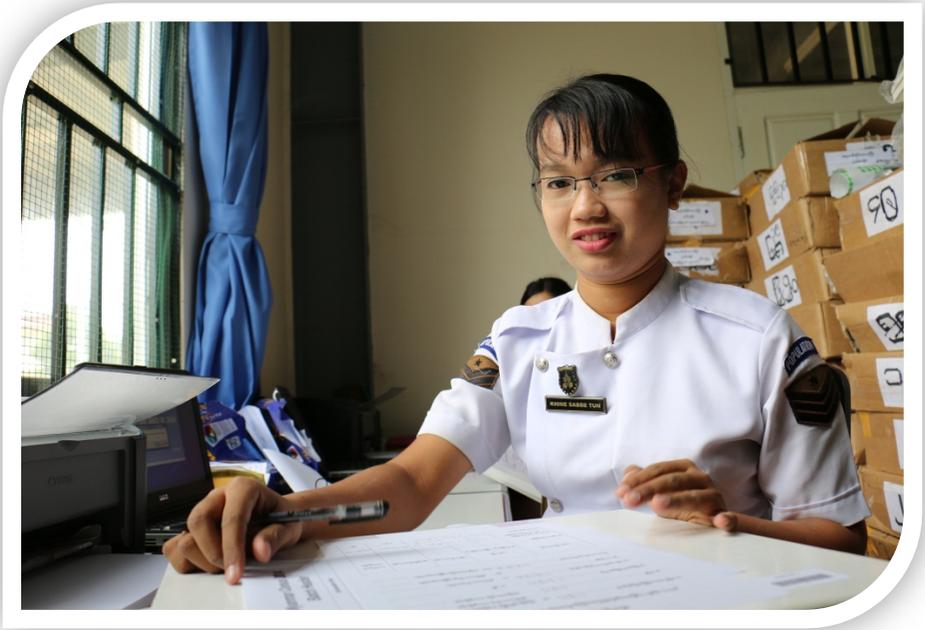
ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိမၤယုၤအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ကွၢ်ထံဆး တၢ်သံကွၢ်လံာ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်တလၢတပုၤမ့ၢ်အိၣ်
တမံၤမံၤဒီး အဝဲသ့ၣ်မၤပုၤထီၣ်ဝဲ ဒ်သိးလီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါတၢ်မၤကကဲထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤပုၤထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
ဘၣ်တၢ်ကွဲးဖျိၣ်အိၣ် ဒ်သိးပုၤမ့ၢ်သးအိၣ်ကွၢ်က့ၤကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်စံးဆၢလၢ အကမၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒၣ်လဲၣ်
တဘၣ်တၢ်ဘျီကွံာ်အိၣ် လၢတၢ်ပတီၢ်အံၤဒဲးန့ၣ်ဘၣ်.

9- ကီၢ်ပံၤယီၤ ပုၤကညီၣ်ဂီၢ်ဒီးတံၣ်ဒုတဖၣ် ဖးဖိမ့ၢ်လံာ်ကွဲးရီ ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw)
ကီၢ်ပံၤယီၤဖးဖိမ့ၢ်လံာ်ကွဲးရီ အတၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်သးကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အတၢ်ပၣ်ဖျါ

တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်လၢ အဟါဂီၤ, ဘၣ်တၢ်ကွဲးအီၤလၢမဲၣ်ထံ(ink)တဖၣ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီး ဘၣ်ဟံးန့ၣ်ပှၢကွၢ်ထွဲတၢ် အတၢ်ပျဲဒီး ကွဲးန့ၣ်က့ၤဆူ လံာ်က့အသီတခါပူၤန့ၣ်လီၤ.လၢတၢ်ဂ့ၢ်မနုၤအဃိ ဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်က့ၤဆူလံာ်က့အသီပူၤလဲၣ်န့ၣ် ပှၢကဘၣ်ကွဲးန့ၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ လံာ်တီလံာ်မိ(form)အပူၤဒီး ပှၢကွၢ်ထွဲတၢ်ကဘၣ်မၤလီၤတၢ်ဒီးကဘၣ် ဆဲးလီၤအမံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ထၢဖှိၣ်လံာ်လၢ အဟးဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်လိာ်ဒီးတၢ်ကွၢ်က့ၤကသ့အဂီၢ် ပှၢကဘၣ်ပာ်ဖှိၣ် ဝဲန့ၣ်လီၤ.

၇.ကွဲးလီၤတၢ်အမံၤ တချုးလၢ လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအတၢ်မၤ

တချုးလၢလီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအတၢ်မၤစးထီၣ်န့ၣ်ဒ်သီးတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ကလီၤတၢ်အဂီၢ် ဘၣ်တၢ်သမံသမိးက့ၤကဒီးအီၤ န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်ဝံၤဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟန့ၣ်အီၤဆူကီၢ်ပံၤယီၤ တၢ်ထၢဖှိၣ်စရီ(database)အပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီး ‘လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါ’စးဖီကဟၣ်အဃိ တၢ်တဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်ဒီး စဲးအံၤ ကဟၣ်တၢ်ကစီၣ်န့ၣ်လီၤ.

၈.(အဆင့်မြင့်)လီယံဘွဲ့ဂီယူအတတ်မာ

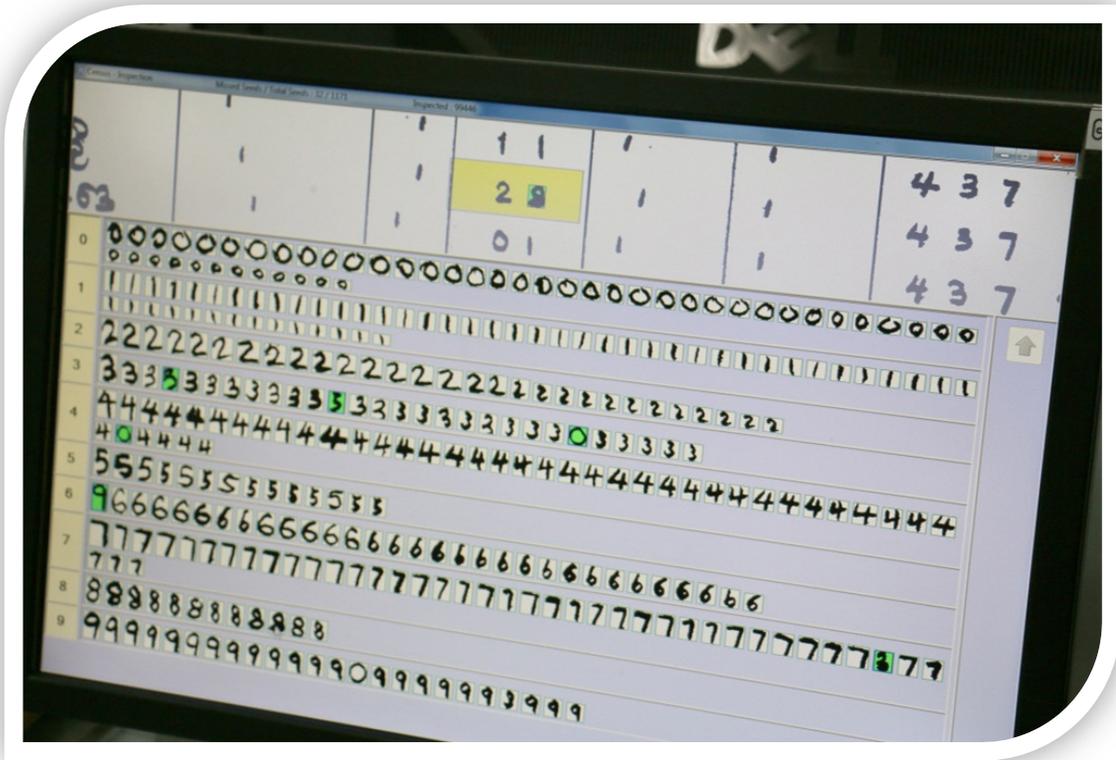
- လီယံဘွဲ့ဂီယူစား(၈)ဖျား ဖုံးမာတၢ်ဒိတနံအတီၢ်ပူၤ မၤဝံၤတၢ်သံကွၢ်လံာ်အဘွဲ့ ၁၅၀,၀၀၀သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.တဘျီဃီ ဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါတၢ်ထၢဖျိၣ်လံာ်လၢဟးဂုၤဟးဂီၤတဖၣ်ဒီး လံာ်မဲာ်ဖျါလၢတဘျီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

လီယံဘွဲ့ဂီယူစားသ့ၣ်တဖၣ် တညီန့ၣ်ဟးဂီၤဘၣ်ဆၣ်မ့ၢ်ဟးဂီၤန့ၣ်ဒီး ခိပနံၣ်လၢဘၣ်ဃးဒီးစဲးဖီကဟၣ်ပီညါ အုၣ်ကြၢ်န့ၣ်ယၢၣ်တဖၣ် အိၣ်ခိးဝဲဒၣ်လၢာ်ဆၢလၢာ်ကတီၢ်လၢ ကဘျီစဲးတဖၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.လီယံဘွဲ့ဂီယူစား သ့ၣ်တဖၣ် ဒီးခိၣ်ဖျါထၢၣ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်ဟါဂီၤန့ၣ်ဒီး ဒ်သိးပုၤဘျီအိၣ်ကသ့အဂီၢ် အုၣ်ကြၢ်န့ၣ်ယၢၣ် လၢထံဂၤကီၢ်ဂၤတဖၣ် သဲၣ်လိတ့ၢ် အုၣ်ကြၢ်န့ၣ်ယၢၣ်လၢထံလီၤကီၢ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကမၣ်မ့ၢ်အိၣ်တမံၤန့ၣ်ဒီး ထံဂၤကီၢ်ဂၤအုၣ်ကြၢ်န့ၣ်ယၢၣ်တဖၣ် မၤသကိးဃုၣ်တၢ်ဒီးထံလီၤကီၢ်ပူၤ အုၣ်ကြၢ်န့ၣ်ယၢၣ်ခိဖျါလၢ အဲၣ်ထၢၣ်နဲး ဒီး ဃုကွၢ်ဘျီက့ၤစဲးတဖၣ်အံၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထၢဖျိၣ်လံာ်အနီၢ်ဂံၢ်ဒီး တၢ်ထၢဖျိၣ်လံာ်အနီၢ်ဂံၢ်လၢလီယံဘွဲ့ဂီယူအပူၤ မ့ၢ်တလီၤဂၢ်လိာ်အသးန့ၣ်ဒီး လီယံဘွဲ့ဂီယူစား တမ့ၢ်ကတူၢ်လိာ်တၢ်မၤန့ၣ်ဘၣ်.ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ် ကဘၣ်မၤသကိးဃုၣ်တၢ်ဒီးတၢ်ထၢဖျိၣ်ကရူၢ်ဒ်သိးကဘျီ က့ၤတၢ်ကမၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်ထၢဖျိၣ်စရိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဖးအိၣ်လၢ လီယံဘွဲ့ဂီယူအခါန့ၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်(database) န့ၣ်လီၤဆူခိၣ်ဖျါထၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ကမၣ်မ့ၢ်အိၣ် အါန့ၣ်ဒီးအခါ ၁၀န့ၣ်ဒီးကဘၣ်တၢ်ဆုၤက့ၤဆူ ပုၤဘျီက့ၤတၢ်ကမၣ် တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

၉.မာလီတံဂ်လံင်မဲင်ဖျာန်တဖန်လာ ခိန်ဖျူထာန်

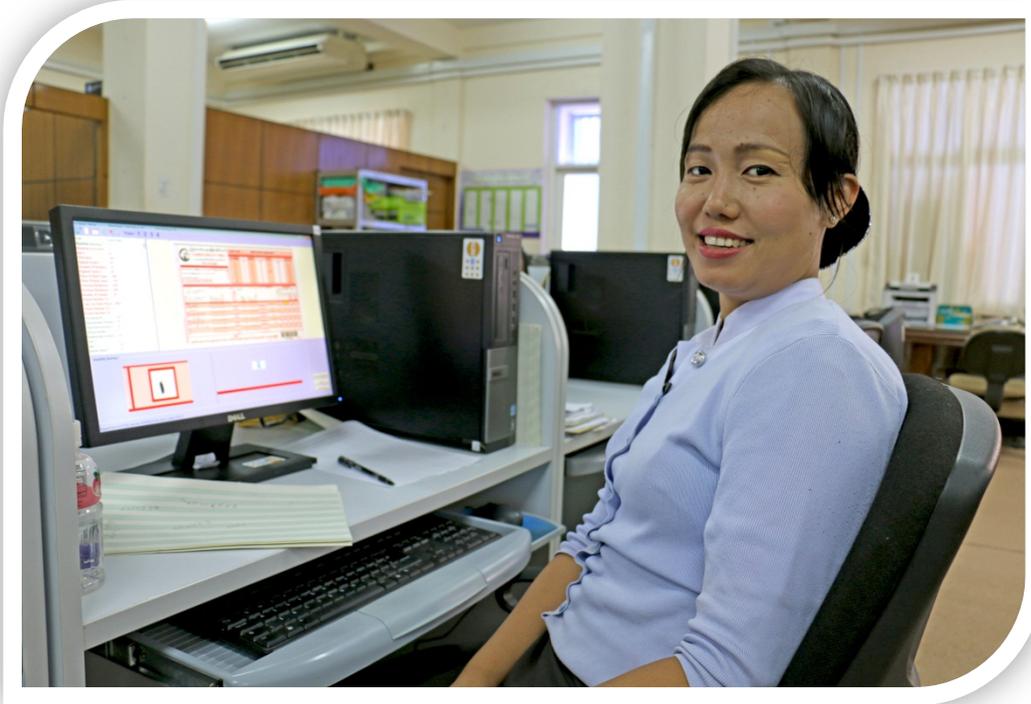

- လီယဲဘျာန်ဂီဖျါစဲးတဖန်အံ၊ မှ်ဃုထံင်ဘျာန် လံင်မဲင်ဖျာန်လာပှာဖးအီတန့ဂ် (မှ်)လံင်မဲင်ဖျာန်လာကမန်တဖန်န့ဂ်ဒီးဆှာတံဂ်ကစီဂ်ဆူ ကရူဂ်လာအဘျီကွံဂ်တံဂ်ကမန် သ့ဂ်တဖန်အအိဂ်ခိဖျိုလာ ခိန်ဖျူထာန်အပူန့ဂ်လီ။

ပှာကွဲးတံဂ်အစုလီဂ်တရဲအယံ လီယဲဘျာန်ဂီဖျါစဲး မှ်ဖးဝဲနီဂ်ဂံတဖန်တန့ဂ် န့ဂ်ဒီး ခိန်ဖျူထာန်ကထိဂ်ဒွဲးအတံဂ်ဒဂ်ဝဲ လာ(database)အပူဒီး ကပင်ဖျါထီဂ် နီဂ်ဂံလာအကြားဘဂ်ဝဲကတံဂ်န့ဂ်လီ။အဒိ-နီဂ်ဂံ(3)လိးဂင်လိင်အသးဒီးနီဂ်ဂံ (8)န့ဂ်လီ။

ဒ်သိးပှာမာတံဂ်ဖိသ့ဂ်တဖန် ကအိဂ်ဒီးတံဂ်သးသဒ့ဂ်,ကဃုထံင်တံဂ်ကမန်ကိးဆာကိးကတီဂ်ဒဲးအဂီဂ် တံဂ်ကမန်သ့ဂ် တဖန်ဘဂ်တံဂ်ဟန့ဂ်ဆိပင်လာ ခိန်ဖျူထာန်သ့ဂ်တဖန်အပူန့ဂ်လီ။

၁၀.ဘို့ကုတော်ကမန်

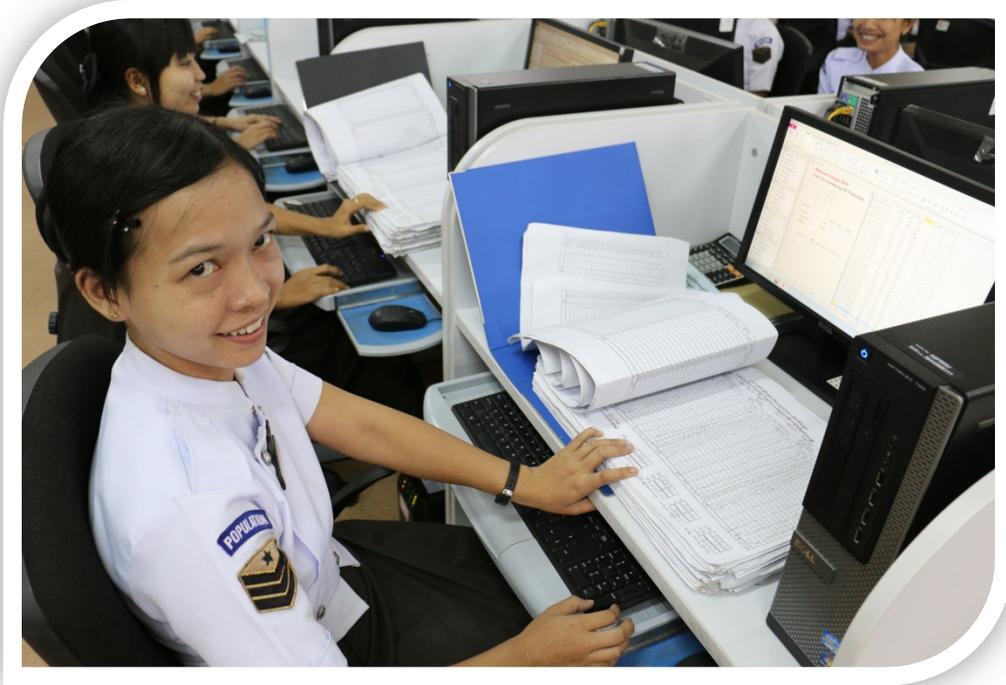

- ပုၤဖိၣ်ခိၣ်ဖျူထာၣ်သ့ၣ်တဖၣ် သမံသမိးနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်လာဘၣ်တၢ်ပၤဖျါအီၤလၢ တၢ်ထၢဖိၣ်လံာ်သ့ၣ်တဖၣ် အလံၤဒီး ဘို့ကုတော်ကမန်လၢအလိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဖိၣ်ခိၣ်ဖျူထာၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်ကွၢ်ထံဆးလံာ်မဲၣ်ဖျါနီၣ်ဂံၢ်လၢ ပုၤဖးတညီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်တလီၤတၢ်ဘၣ်ဒီး ကဘၣ်ဆုၢ်တၢ်ကစီၣ်ဆူ ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခိၣ်ဖျူထာၣ်လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ဖိၣ်ဃာ်တၢ်ဘို့တၢ်ကမၤအဘျီသ့ၣ်တဖၣ်ဒီး မတၤဘို့တၢ်ကမန် သ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ခိၣ်ဖျူထာၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအံၤ ဘို့န့ၣ်ဒၣ်ထဲလံာ်မဲၣ်ဖျါလၢအဘၣ်တၢ်မၤဖျါထီၣ်အီၤသ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘို့တၢ်ဂ့ၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်တန့ၣ်ဘၣ်.

၁၁. တၢ်မၤလိၤတၢ်စရိပၣ်ဖှိၣ်

ပုၤကညီမုၢ်/ခွါနီၢ်ဂံၢ်လၢ ပုၤထၢဖှိၣ်အိၤလၢဟံၣ်ခူၣ်တူၣ်ဘၣ်တူၣ်န့ၣ် ဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်ဆူ တၢ်ထၢဖှိၣ်လံၣ်စရိပၣ်ဖှိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤအနီၢ်ဂံၢ်လၢအအိၣ်လၢဟံၣ်ခူၣ်,ပုၤနီၢ်ဂံၢ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်တၢ်ကွဲးန့ၣ်ဆူ တၢ်ထၢဖှိၣ်စရိပၣ်ဖှိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.ပုၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဟံၣ်ဖိပီၤဖိအနီၢ်ဂံၢ်ဆူ တၢ်ထၢဖှိၣ်စရိပၣ်ဖှိၣ်အပူၤဘၣ်/တဘၣ်ခါန့ၣ် ဘၣ်တၢ်သမံသမိးအိၤဒီး မ့ၢ်ကမၢ်န့ၢ်ဒီးဘၣ်တၢ်ဘၣ်က့ၤဝဲဒၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ထၢဖှိၣ်စရိပၣ်ဖှိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟံၣ်အိၤဆူခိၣ်ဖျူထၢၣ်အပူၤ ဝံၤဝဲဒၣ်လၢ ၂၀၁၄န့ၣ်လၢယူၤလံ(၈)သီ ဒီးဘၣ်တၢ်ပၣ်ဖျါအိၤဒ် ‘ဖးဖိမုၢ်လံၣ်ကွဲးရိ’တၢ်ပၣ်ဖျါဆိအစၢ ဝဲ ၂၀၁၄န့ၣ်. လၢအိၣ်ကူၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.

14- ကိၤပံၤယီၤ ပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်ဒီးဟံၣ်ခူၣ်တဖၣ် ဖးဖိမုၢ်လံၣ်ကွဲးရိ ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw)
ကိၤပံၤယီၤဖးဖိမုၢ်လံၣ်ကွဲးရိ အတၢ်လိၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်သးကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အတၢ်ပၣ်ဖျါ

၁၂. ခိးကွၢ်ဒီးပၢဆၢသုးကျဲၤ

လီၤယဲၤဘၣ်ဂီၤဖျါစဲး ပၢဖျါတၢ်သံကွၢ်လံာ်လၢဖးဝဲဝံၤသ့ၣ်တဖၣ်(မ့)လၢဆၢကတီၢ်ထဲလဲၣ်အပူၤ ဖးလံာ်မဲၣ်ဖျါၣ်ဝံၤထဲလဲၣ်အဃိ တၢ်မၤမူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် သ့ၣ်ညါဝဲတၢ်ဖဲးတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ထဲလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အံၤအဃိ မူဒါခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် သ့ၣ်ညါဘၣ်ပုၤမၤတၢ်ဖိဖဲးမၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်အဂ့ၢ်ဒီးရဲၣ်ကျဲၤပုၤမၤတၢ်ဖိအနီၢ်ဂံၢ်လၢတၢ်မၤအပူၤသ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၁၃. မေးဘက်ကွေးတက်ဂိုဒေါင် ကမန်သွန်တဖန်

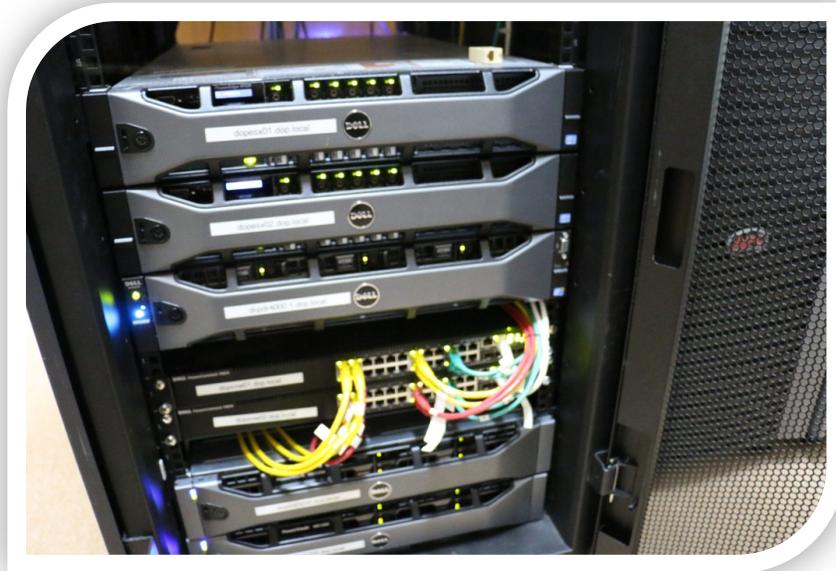
လွှာတက်ဂိုဒေါင်ကျိတနီအပူနဲ့ တက်ထာဖိုဉ်အဂိုအကျိသွန်တဖန် ဖျါလွှာတလီနင်,တမုာ်တက်မုာ်တက်တီနွန်လီ။ တက်အံကဲထီဉ်အသးသုဝဲဒဉ်လၢ ထံကီလၢအဒိဉ်တုဉ်ခိဉ်ပဲ။ ဒီးထံကီလၢစးထီဂုထီဉ်ပသီထီဉ်သွန်တဖန်အပူဒဉ်လဲဉ်နွန်လီ။အဒိ-ဖိသဉ်အသးအိဉ် ဂျနုဉ်တဂၢ ဘဉ်တက်ကွဲးပဉ်ဖျါလၢ ဖျါထီဉ်တီၤခၢဉ်သးကွဲးဖိသဉ်အသးအိဉ် ဖိနုဉ်တဂၢ ဆဲးစၢနုဉ်ဖိခံဂၢအဂို သွန်တဖန်လီ။

ခိဉ်ဖျါထီဉ်တက်ရဲဉ်တက်ကျဲသွန်တဖန်အံ ဘဉ်တက်ဒုးအိဉ်ထီဉ်ဒ်သိး ကမေးဘဉ်လိဉ်ကွေးတက်ဂုဒီးအံသွန်တဖန်နွန်လီ။ လီၤယဲၤဘဉ်ဂီၤဖျါအတၢ်ဖးမုာ်ဝံၤ တက်ဂိုဒေါင်ကျိသွန်တဖန်အံ ဘဉ်တက်ပၤနုဉ်ဆူခိဉ်ဖျါထီဉ်တက်ရဲဉ်တက်ကျဲပူၤ ဒ်သိးကသမံသမိးတက်ကမန်သွန်တဖန်အံ မုာ်ဝဲဒဉ်ဒ် ဘီမုာ်စာဖိုဉ်ကရၢ(UN)အတၢ်နုဉ်ကျဲအသိးနွန်လီ။ ‘ဖးဖိမုာ်လံဉ်ကွဲးရီ’အံဒ်သိးကအိဉ်ဒီး တက်ဂိုဒေါင်ကျိဒီး တက်အကံၢ်အစီသွန်တဖန်အဂီၢ် အလီၢ်အိဉ်လၢ ကဘဉ်လူၤပိဉ်ထွဲတက်နုဉ်ကျဲသွန်တဖန်အံနွန်လီ။

16- ကီၤပံၤယီၤ ပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်ဒီးဟံဉ်ဒုတဖန် ဖးဖိမုာ်လံဉ်ကွဲးရီ ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw)
ကီၢ်ပံၤယီၤဖးဖိမုာ်လံဉ်ကွဲးရီ အတၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်သးကျဲၤတပတီၢ်ဘဉ်တပတီၢ်အတၢ်ပဉ်ဖျါ

၁၄. တၢ်ကဟုကယၢ်တၢ်ဂ့ၢ်(data)သ့ၣ်တဖၣ်

‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ’ဝဲၤအး ပၤဖိၣ်တၢ်ဂ့ၢ်(data)သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢ,လၢတၢ်လၢတၢ်လၢ ခိၣ်ဖျါထၢနဲးဖီ ကဟုကယၢ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်(data)တဖၣ်အံၤဘၣ်တၢ်ပၤအိၤလၢ ဝဲၤအးအပူၤ ဒီးလၢဝဲၤအးအချၢန့ၣ်လီၤ.

17- ကိၤပံၤယီၤ ပုၤကညီနီၢ်ဂံၢ်ဒီးဟံၣ်ဒုတဖၣ် ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ ၂၀၁၄ (Kayin Sagaw) ကိၢ်ပံၤယီၤဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီ အတၢ်လီၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်သးကျဲၤတပတီၢ်ဘၣ်တပတီၢ်အတၢ်ပၤဖျါ

၁၅.တၢ်ကတိၤလၢခံ

ကိၤပံၤယီၤဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ် တၢ်ထၢဖှိၣ်,တၢ်သမံသမိး,တၢ်မၤလီၤတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအိၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်အဆီဆီ,မ့ၢ်တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ ဘၣ်ဟ့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အါမးန့ၣ်လီၤ.တၢ်မၤတဆီဘၣ်တဆီအပူၤ ဒ်သိးကအိၣ် ဒီးတၢ်အကၢ်အစီအဂီၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်တမံၤန့ၣ်လီၤ.ထံကီၢ်တဘျီကဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ကျဲးသန့,ထံဖီကီၢ်ဖီသ့ၣ် တဖၣ်အတၢ်အိၣ်မူ ကဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်အဂီၢ်ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ်လၢအမ့ၢ်အတီ လိာ်ဝဲဒၣ်သပုၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ် သံကွၢ်သုလၢ “တၢ်ပၤပုၤန့ၣ်ကီၢ်ဂ့ၢ်ဝီဒီးကမုၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ပၤဆၢဝဲကျိၤ” အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

www.dop.gov.mm <http://myanmar.unfpa.org/census>

ကရူၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢသးအိၣ်လဲၤအိၣ်သကိး,ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး ‘ဖးဖီမုၢ်လံာ်ကွဲးရီၢ်’ဝဲၤအးန့ၣ် သံကွၢ်ဒီးရဲၣ်ကျဲးဆိပာ်သုဆူ ‘ကမုၢ်ဂံၢ်သဟီၣ်ပၤဆၢဝဲကျိၤ’အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သိးကဃုသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ဆူညါအဂီၢ်-

www.dop.gov.mm

<http://myanmar.unfpa.org/census>

